

ВІДГУК

офіційного опонента доктора технічних наук, професора, професора кафедри комп'ютерних систем, мереж та кібербезпеки Національного університету біоресурсів і природокористування України Криворучко Олени Володимирівни на дисертаційну роботу Захарової Юлії Ігорівни на тему «Метод управління якістю вищої освіти в умовах цифрової трансформації університетів України», представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент» Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

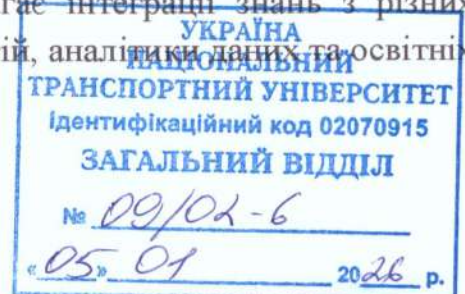
1. Актуальність теми дисертації

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується стрімкою цифровізацією всіх сфер соціально-економічної діяльності, включно з освітою та науково-дослідною роботою. Заклади вищої освіти та інші освітні інституції стикаються з необхідністю адаптації до цифрових трансформацій, що охоплюють управлінські процеси, організацію освітнього процесу, внутрішні системи забезпечення якості та взаємодію зі стейкхолдерами.

У цих умовах управління цифровими трансформаціями стає ключовим чинником підвищення ефективності освітніх установ, забезпечення прозорості та якості освітніх послуг, інтеграції інноваційних технологій і створення умов для активної участі студентів, викладачів та керівництва у освітньому процесі. Розробка комплексного методу управління якістю вищої освіти в умовах цифрової трансформації є своєчасним науковим завданням, яке відповідає сучасним потребам розвитку українських університетів.

Особливої актуальності дослідження набуває у контексті:

1. Зростання вимог до цифрової зрілості ЗВО: заклади освіти потребують комплексних підходів до оцінки та підвищення своєї цифрової зрілості, що впливає на якість навчання та управлінських процесів.
2. Інтеграція інноваційних управлінських практик: використання методів PDCA, експертного оцінювання та цифрових інструментів для прийняття рішень дозволяє забезпечити безперервне вдосконалення системи управління якістю освіти.
3. Потреба у стандартизованих методах оцінки: відсутність єдиних підходів до кількісної оцінки впливу цифровізації на якість освіти створює запит на розробку універсальної методики для українських ЗВО.
4. Міждисциплінарний підхід: дослідження вимагає інтеграції знань з різних галузей – менеджменту, інформаційних технологій, аналітики даних та освітніх

наук для формування цілісного методу управління цифровими трансформаціями.

5. Реалізація в умовах України та міжнародний контекст: розроблений метод враховує специфіку українських університетів та може бути адаптований до різних типів закладів освіти у міжнародній практиці.

Ці фактори роблять дослідження дисертаційної роботи не лише актуальним, а й соціально значущим, спрямованим на підвищення якості та ефективності вищої освіти в Україні.

2. Структура та зміст дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота Захарової Юлії Ігорівни має чітку логічну структуру, складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

У *вступі* обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету і завдання дослідження, визначено об'єкт та предмет, описано методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичну цінність роботи. Наведено інформацію про апробацію результатів, публікаційну активність автора та впровадження розробок у практику.

Розділ 1 присвячено систематизації теоретико-методичних основ цифрового управління та забезпечення якості вищої освіти. Уточнено зміст понять «якість вищої освіти», «цифрове управління» та «цифрова зрілість», проаналізовано міжнародні моделі та стандарти (Болонський процес, ISO 21001, рекомендації ЮНЕСКО та ЄС). Показано взаємозв'язок цифрових змін із результатами освітнього процесу.

Розділ 2 описує прикладний аналіз цифрової трансформації управлінських процесів у закладах вищої освіти України. Досліджено стратегічні та нормативно-правові засади цифровізації, ідентифіковано бар'єри та суперечності, що стримують розвиток цифрових процесів у ЗВО. На основі системного підходу та методів експертного оцінювання, аналізу ієрархій і багатокритеріальної оптимізації розроблено модель кількісної оцінки цифрової зрілості університетів (UDMAM), визначено основні ризики цифровізації та проаналізовано існуючі цифрові практики управління для підсилення внутрішніх систем забезпечення якості освіти.

Розділ 3 детально висвітлює метод управління якістю вищої освіти в умовах цифрової трансформації, який інтегрує оцінку цифрової зрілості (UDMAM) та кількісне вимірювання впливу цифрових управлінських рішень на критерії якості освіти (QE). Методика базується на циклі PDCA, що забезпечує безперервне вдосконалення процесів і моніторинг змін. Проведено апробацію методу в Національному транспортному університеті: визначено початкові показники цифрової

зрілості та якості освіти, сформовано портфель проєктів цифровізації та надано рекомендації щодо підвищення ефективності трансформацій.

У висновках систематизовано результати дослідження та наведено рекомендації щодо практичного використання розробленого методу управління якістю вищої освіти в умовах цифрової трансформації університетів України.

3. Ступінь обґрунтованості, новизни та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертаційній роботі обґрунтовані використанням комплексного системного та міждисциплінарного підходу, включаючи методи експертного оцінювання та методу аналізу ієрархій, багатокритеріальну оптимізацію для прийняття рішень та формалізацію даних. Дисертація Захарової Юлії Ігорівни характеризується структурованістю, методичною завершеністю та чіткістю зроблених висновків. Послідовно розкриваються, аналізуються положення, винесені на захист. Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, які одержані в дисертаційній роботі визначається розробкою теоретичних і методичних засад управління якістю вищої освіти в умовах цифрової трансформації університетів України. Результати отримані в роботі:

1. Вперше розроблено метод управління якістю вищої освіти в умовах цифрової трансформації, що інтегрує методiku оцінки цифрової зрілості університетів (UDMAM) та підхід до кількісної оцінки впливу цифрових управлінських рішень на якість освіти (QE).

2. Удосконалено концептуальні засади системи управління якістю освіти шляхом адаптації циклу PDCA до цифрового середовища з інтеграцією інструментів моніторингу, аналітичної обробки даних та цифрового контролю.

3. Систематизовано та розширено класифікацію ризиків цифровізації управлінських процесів, включаючи специфічні фактори, притаманні українському освітньому сектору в умовах воєнних та післявоєнних викликів.

4. Розширено категоріально-понятійний апарат та концептуальні засади цифрової трансформації університетів, зокрема уточнено поняття «цифрова зрілість університету» як багатовимірного показника, що інтегрує організаційну, технологічну, аналітичну та педагогічну готовність до впровадження цифрових змін.

5. Уточнено концепцію цифрової трансформації як інструменту стратегічного розвитку університету, підкреслено її роль у підвищенні конкурентоспроможності та забезпеченні сталого розвитку вітчизняної освітньої системи.

4. Практична значимість дисертаційного дослідження. В дисертаційній роботі розроблені моделі та методи, які склали наукову базу для розробки практичного

інструментарію управління якістю вищої освіти в умовах цифрової трансформації університетів України. Результати апробовані на прикладі реального закладу вищої освіти (НТУ) та підтверджені експериментами, що демонструють підвищення рівня цифрової зрілості та позитивний вплив на якість освіти.

Практична цінність дисертаційної роботи полягає у можливості використання розробленого методу управління якістю вищої освіти як інструменту підтримки управлінських рішень у закладах вищої освіти. Запропонований метод може бути застосований для планування та управління цифровими трансформаціями, оцінювання рівня цифрової зрілості університетів, формування обґрунтованого портфеля проєктів цифровізації та підвищення ефективності внутрішніх систем забезпечення якості освіти. Впровадження результатів дослідження в освітній процес Національного транспортного університету та Навчально-наукового інституту агроєкології та землеустрою НУВГП підтверджує їх прикладну значущість і відповідність спеціальності 073 «Менеджмент».

5. Рекомендації щодо використання результатів

Результати дисертаційної роботи Захарової Юлії Ігорівни можуть бути використані закладами вищої освіти для оцінювання та підвищення рівня цифрової зрілості, обґрунтування управлінських рішень і вдосконалення внутрішніх систем забезпечення якості освіти, органами державного управління у сфері освіти – для моніторингу процесів цифровізації та формування політики розвитку вищої освіти, науковими працівниками та практиками – для удосконалення управлінських підходів у цифровому освітньому середовищі, а також в освітньому процесі – для підготовки фахівців у сфері менеджменту, управління якістю освіти та цифрових трансформацій.

6. Повнота викладення результатів в опублікованих працях. Результати дисертаційної роботи Захарової Юлії Ігорівни відображені у 15 наукових публікаціях. Зокрема, одна стаття опублікована у закордонному виданні, індексованому у наукометричних базах даних, 7 – у фахових виданнях України, де представлені основні наукові результати дисертації, 2 публікації представлені у матеріалах міжнародних конференцій, індексованих в Scopus. Серед публікацій висвітлюються питання цифрової трансформації вищої освіти, управління якістю освітніх процесів, оцінки цифрової зрілості університетів та впливу цифрових управлінських рішень на якість освіти.

Апробація результатів здійснювалася на міжнародних та всеукраїнських конференціях, зокрема на IEEE 19th International Conference on Computer Science and

Information Technologies (CSIT, Львів, 2024), 9th International Conference Digital Technologies in Education, Science and Industry (Алмати, 2024) та XI Міжнародній науковій конференції «Наукові дослідження: парадигма інноваційного розвитку» (Прага, 2022), що свідчить про міжнародне визнання результатів дослідження та їх актуальність для наукової спільноти.

7. Оформлення дисертації

Дисертація оформлена відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України. Текст написаний грамотною науковою мовою, структура та логіка викладу матеріалу відповідають сучасним стандартам. Список літератури та додатки повністю відображають використані джерела і результати дослідження.

8. Недоліки та зауваження

Незважаючи на високий науковий рівень дисертаційної роботи, окремі аспекти потребують подальшого уточнення або розвитку:

1. Недостатньо розкрито практичний контекст застосування розробленого методу у різних типах закладів вищої освіти; варто навести приклади впровадження для закладів із різним рівнем цифрової зрілості та ресурсного забезпечення.

2. Хоча розроблений метод інтегрує оцінку цифрової зрілості університетів та кількісну оцінку впливу управлінських рішень на якість освіти, недостатньо детально розглянуто можливості його застосування у закладах з міждисциплінарними структурами та складною організаційною ієрархією. Більше прикладів практичного застосування в таких умовах могло б підвищити практичну значущість роботи.

3. В роботі не приділено достатньої уваги соціально-культурним аспектам впровадження цифрових трансформацій, зокрема мотивації персоналу та готовності викладачів до змін, що може впливати на ефективність методики. Врахування цих чинників у подальших дослідженнях підвищило б релевантність та адаптивність методики.

4. Методика UDMAM та QE орієнтована на оцінку стратегічних і організаційних аспектів цифровізації; одночасно, не розглянуто детально вплив зовнішніх факторів, таких як державна політика, регіональна інфраструктура та ринкові умови. Більш комплексний аналіз цих чинників дозволив би підвищити узагальнюваність результатів.

Загалом зазначені зауваження не знижують наукової цінності роботи і можуть слугувати основою для подальших досліджень та удосконалення розробленого методу.

9. Загальні висновки

Дисертаційна робота Захарової Юлії Ігорівни на тему «Метод управління якістю вищої освіти в умовах цифрової трансформації університетів України» є завершеним науковим дослідженням, яке містить нові, науково обґрунтовані результати та має практичну цінність для підвищення ефективності управління якістю освіти в умовах цифрової трансформації закладів вищої освіти України.

За науковим рівнем, практичною цінністю, апробацією та кількістю публікацій дисертаційна робота відповідає вимогам пунктів 6, 7, 8, 9 "Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії", затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України №341 від 21.03.2022 р., №502 від 19.05.2023 р., №507 від 03.05.2024 р.). Автор дисертації Захарова Ю. І. заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Офіційний опонент

доктор технічних наук, професор,
професор кафедри комп'ютерних систем,
мереж та кібербезпеки
Національного університету біоресурсів і
природокористування України

 Олена КРИВОРУЧКО

